

AUE302Q

Mei/Junie 2013

WETLIKE ASPEKTE RAKENDE OUDITPRAKTYKVOERING

Tydsduur 2 Uur

100 Punte

EKSAMINATORE

EERSTE

TWEEDE

EKSTERNE

MNR FN VAN NIEKERK

MEV C ROETS

MEV C STEYN

Gebruik van 'n nie-programmeerbare sakrekenaar is toelaatbaar

Toeboekeksamen

Hierdie eksamenvraestel bly die eiendom van die Universiteit van Suid-Afrika en mag nie uit die eksamenlokaal verwyder word nie.

HIERDIE VRAESTEL BESTAAN UIT AGT (8) BLADSYE

Hierdie vraestel bestaan uit die volgende vrae en hoofonderwerpe:

VRAAG	HOOFONDERWERP	PUNTE
1.1	SAIGR Professionele Gedragskode Verskeie etiese aangeleenthede	24
1.2	Die <i>Auditing Profession Act</i> Pligte en aanspreeklikheid van 'n ouditeur	24
1.3	<i>International Standards on Auditing</i> Bedrog, bedrogrisikofaktore en hoe bestuur die finansiële inligting in die finansiële jaarstate kon wanvoorgestel het	19
1.4	Die Maatskappywet Openbarebelang - telling en verskeie optredes deur direkteure	<u>33</u>
		<u>100</u>

NOTA:

Die vernaamste doelwit van die eksamen is om 'n kandidaat se kennis en vermoë om die studiemateriaal toe te pas, te toets, alhoewel die eksaminatore ook die kandidaat se vermoë om daardie kennis skriftelik en volgens 'n aanvaarbare standaard te orden en aan te bied, in aanmerking sal neem

[BLAAI OM]

In hierdie vraestel is verwysings na die Maatskappywet en die *Auditing Profession Act* onderskeidelik verwysings na die Maatskappywet 71 van 2008, soos gewysig, en die *Auditing Profession Act* 26 van 2005, soos gewysig, van die Republiek van Suid-Afrika

VRAAG 1

100 punte

AGTERGRONDINLIGTING

Karimana Platinum Beperk (hierna genoem Karimana) is 'n maatskappy wat in die platinnmynbedryf sake doen

Die volgende is 'n uittreksel uit 'n artikel in die Financial Mail, 'n sakeblad, se Augustus 2012 uitgawe

Die afgelope paar jaar het platinum goud as Suid-Afrika se grootste minerale uitvoerproduk verbygesteek. Die regering stel reeds ontwikkelingsplanne op in die lig van die feit dat Suid-Afrika oor 80% van die wêreld se platinnhulpbronne beskik.

Indien die bedryfsprobleme wat die platinnbedryf tans in die gesig staar egter nie opgelos word nie, lyk die bedryf se toekoms onseker.

Die afgelope twee jaar het die platinnbedryf te staan gekom voor sekere bedryfswessies. Net soos in die geval van goud, het die ontginningkoste van platinum aansienlik gestyg. Terselfdertyd het die verhandelingsprys van platinum gedaal. Die bedryf staar ook stygings in die koste van elektrisiteit, diesel en staal in die gesig. Daarbenewens was die afgelope jaar ook die begin van 'n golf verlamende, gewelddadige stakings (wat in sommige gevalle tot sterftes gelei het) in die myne rondom Rustenburg, tesame met wedywing tussen vakbonde.

As gevolg van hierdie stakings het die meerderheid van die werksmag van ongeveer 28 000 mense weens intimidasie of uit simpatie nie na hul werk teruggekeer nie. Die myn verloor tans produksie van 2 500 onse platinum per dag, en sal aanhou om hierdie verliese te ly totdat die myn weer sy werksaamhede ten volle hervat.

Buitelandse vervaardigers wat van platinum afhanklik is, het sedertdien van ander platinumverskaffers begin gebruik maak, en buitelandse beleggers is afgeskrik deur die ontwrigtings en onrus in die Suid-Afrikaanse mynbedryf.

SekelaNtuli Ing is aan die begin van die 2013-finansiele jaar aangestel as Karimana se ouditeur en het kort daarna 'n besluit geneem dat Lindani Ntuli die vennoot in beheer van die oudit sal wees.

Karimana se Akte van Oprigting bevat nie enige ander bepalinge as dié in die Maatskappywet nie.

[BLAAI OM]

Karimana het 'n gemagtigde en uitgereikte aandelekapitaal van 50 miljoen aandele met 'n verklaarde kapitaal van R100 miljoen op 28 Februarie 2013

Die volgende uittreksel is uit Karimana se finansiële state vir die finansiële jaar geëindig 28 Februarie 2013 en die syfers weerspieël hul billike waardes

28 Februarie 2013

R

BATES

Totale nie-bedryfsbates	790 000 000
Totale bedryfsbates	<u>110 000 000</u>
	<u>900 000 000</u>

LASTE

Totale nie-bedryfslaste	686 000 000
Totale bedryfslaste	<u>114 000 000</u>
	<u>800 000 000</u>

Die maatskappy se bruto winspersentasie vir die 2013 finansiële jaar kom te staan op 23%, vergeleke met 29% in die 2012 finansiële jaar. Dit het uit gesprekke met bestuur geblyk dat die maatskappy se verkope beduidend gedaal het weens die arbeidsonrus, die laer pryse wat vir platinum behaal is en die feit dat buitelandse vervaardigers hul bestellings van Suid-Afrikaanse myne afgeskaal het.

Gedurende die stakings het gewelddadige stakers die rekenaarfasieliete afgebrand. Die data is uit ander bronne herwin, maar daar is onsekerheid oor die volledigheid van die herwonne rekords.

INLIGTING MET BETREKKING TOT ETIESE KWESSIES:

1. Lindani Ntuli is 'n GR (SA) en 'n Geregistreerde Ouditeur. In haar rol as auditvennoot by SekelaNtuli Inc, het Lindani Ntuli die auditfooi op 'n vaste tarief van R170 000 vir Karimana se 2013-udit vasgestel. Die kwotasie was byna 10% laer as die fooi vir die vorige finansiële jaar, selfs al was dit nie die laagste kwotasie nie. Sy beskou hierdie relatief lae auditfooi as gepas, aangesien sy van mening is dat dit die firma in 'n gunstige posisie sal plaas om gedurende die volgende paar jaar Karimana se ouditaanstelling te verseker.
2. Alhoewel Lindani Ntuli geweet het dat Karimana teen jaareinde weens die onrus en stakings onder ernstige finansiële druk gebuk gegaan het, was sy bereid om 'n ongemodifiseerde auditmening uit te reik oor die finansiële state, wat die direkteursverslag ingesluit het waarin daar verklaar word dat Karimana 'n positiewe finansiële vooruitsig het en dat Karimana vir die voorsienbare toekoms 'n lopende saak sal wees. Die auditwerk wat deur Lindani Ntuli uitgevoer is, het egter nie hierdie stelling ondersteun nie.

[BLAAI OM]

Lindani Ntuli was ook daarvan bewus dat 'n finansierder, Investum Beperk (Investum), op die ouditverslag sou steun om te besluit of hulle verdere finansiering aan Karimana moet verleen. Karimana het reeds 'n bestaande lening van Investum, maar die verlening van addisionele finansiering was spesifiek afhanklik van Karimana se geouditeerde finansiële state vir 2013, waarin daar die versekering gegee is dat Karimana vir die voorsienbare toekoms as 'n lopende saak sal kan voortbestaan. Lindani Ntuli was daarvan bewus dat die potensiele kontantinspuiting van Investum vir Karimana op die kort termyn kontantvloeiervligting sou bring, maar dat dit nie voldoende sou wees om finansiële stabiliteit te herstel nie.

Lindani Ntuli was bekommerd oor Karimana se finansiële stabiliteit, aangesien haar seun (Prince Ntuli) 'n beduidende aandeelhouding in Karimana het.

Vroeg in Mei 2013 het Lindani Ntuli 'n ongemodifiseerde mening oor Karimana se finansiële state uitgereik. Op grond van Lindani Ntuli se ouditverslag het Investum besluit om addisionele leningsfinansiering aan Karimana toe te staan, aangesien Investum gereken het dat Karimana heeltemal in staat is om die leningsterugbetalings te kan maak.

Investum het laat in Mei 2013 besef dat Karimana nie in 'n posisie sou wees om die kontraktuele leningsterugbetalings te kan maak nie. By daaropvolgende navraag het hulle ontdek dat Karimana Investum se geld gebruik het om administratiewe uitgawes, insluitende salarisse, te betaal.

INLIGTING MET BETREKKING TOT DIE *AUDITING PROFESSION ACT*:

1. Lindani Ntuli het al die wette met betrekking tot die oudit van Karimana nagekom.
2. Nie Lindani Ntuli of die uittredende ouditeur het enige rede gehad om 'n aanmeldbare onreëlmatigheid by die Onafhanklike Reguleringsraad vir Ouditeure aan te meld nie.
3. Mnr Hooper, 'n direkteur van Karimana, het beperkings op Lindani Ntuli geplaas deur haar mee te deel dat sy of haar ouditspan weens die onrus by die myn nie die jaarlikse voorraad telling kon bywoon nie.
4. Mnr Hooper stem nie met Lindani Ntuli saam oor die toepassing van bepaalde finansiële-rekeningkundebeginsels nie.

BELEGGINGS GEHOU DEUR DIREKTEURE VAN KARIMANA:

Mnr Hooper besit 'n 50%-aandeelhouding in Panama (Edms) Bpk (Panama).

Mev April besit die ander 50% van die aandele in Panama. Mnr Hooper en mev April vorm ook deel van Panama se direksie. Mev April hanteer al Panama se finansiële aangeleenthede, met inbegrip van die opstelling van die finansiële state.

Panama het 'n werksmag van gemiddeld 70 werknemers in diens.

Panama is die enigste vervaardiger van die "Electronic-reader", 'n baie gewilde e-leser. New World Electronics, waarvan mnr Hooper en mev April ook direkteure is, is Panama se grootste mededinger vir die verspreiding van e-lesers in Suid-Afrika. Mnr Hooper en mev April ontvang eerstehandse inligting oor potensiele transaksies en nuwe ontwikkelings wanneer hulle New World Electronics se direksievergaderings bywoon. Hulle gebruik dan hierdie inligting tot Panama se voordeel deur saketransaksies te sluit wat andersins na New World Electronics sou gegaan het. New World Electronics se direksie is nie hiervan bewus nie.

Ten spyte van die addisionele saketransaksies en bemarkingsplanne staan Panama tans 'n finansiële krisis in die gesig. Die maatskappy sukkel gevolglik die laaste tyd om hul krediteure te kan betaal, en daar is baie betalings wat al lank uitstaande is.

Mnr Hooper gaan verskeie Afrika-lande besoek om Panama se produkte te bemark en sy klientebasis regdeur die vasteland uit te brei. Ten spyte van Panama se finansiële probleme gaan mnr Hooper in vyfsterakkommodasie tuisgaan en met 'n eersteklasvliegkaartjie terugvlieg na Suid-Afrika toe. Die reis gaan ten volle deur Panama betaal word.

Mev April het met 'n plan vorendag gekom om Panama se kontantvloëisituasie te verbeter deur Belasting op Toegevoegde Waarde (BTW) van R7 miljoen aan die Suid-Afrikaanse Inkomstediens (SAID) te onderverklaar. Sy sal verseker dat die BTW later, sodra die maatskappy genoeg fondse beskikbaar het, wel die BTW verklaar en aan die SAID oorbetal.

Mnr Zuma, Panama se verkoopsdirekteur, benodig 'n lening om vir opknappingswerk aan sy huis te betaal. Sonder om tweekeer te dink, het mnr Hooper ingestem om die res van Panama se oortrokke fasiliteit te gebruik om aan mnr Zuma te leen om vir sy opknappingswerk te betaal. Mnr Zuma het die korrekte kanale gevolg om hierdie saak aan Panama se direksie te verklaar, en die direksie het die lening daarna goedgekeur. Mnr Hooper het mnr Zuma verseker dat hy nie die geld aan Panama hoef terug te betaal totdat hy sy finansiële probleme uitgestryk het nie, ongeag hoe lank dit sal neem.

Die volgende is uittreksels uit die finansiële inligting van Panama vir die jaar geëindig Februarie 2013:

	R miljoen
Omset	180
Bruto wins	95
Netto wins/(verlies)	12
Bates	14
Verpligtinge aan derde partye verskuldig	21,5

VERLANG

Punte

1.1 Gebruik die INLIGTING MET BETREKKING TOT ETIESE KWESSIES

Bespreek enige etiese bekommernisse wat u mag hê asook enige toepaslike voorsorgmaatreels wat SekelaNtuli Ing ingevolge die SAIGR se Professionele Gedragskode moes geïmplementeer het onder die opskrifte hieronder aangedui (Moenie enige vereistes van die *Auditing Profession Act* wat op u antwoord betrekking kan hê, insluit nie)

Ouditfooi	(9)
Botsing van Belange	(9)
Ondertekening van die "finansiële-statusverslag" (uitreiking van 'n ongekwalifiseerde (ongemodifiseerde) auditverslag)	(6)

1.2 1.2.1 Gebruik die AGTERGRONDINLIGTING:

Dui aan, ingevolge artikel 44(1) van die *Auditing Profession Act*, wat die pligte is wat SekelaNtuli Ing moes nagekom het onmiddellik nadat hulle die aanstelling om Karimana se audit uit te voer, aanvaar het, en dui aan of die maatskappy wel hierdie pligte nagekom het (3)

1.2.2 Gebruik die AGTERGRONDINLIGTING en INLIGTING MET BETREKKING TOT ETIESE KWESSIES:

Evalueer en kom tot 'n gevolgtrekking of Lindani Ntuli ingevolge die *Auditing Profession Act* aanspreeklik gehou sal word vir die verlies wat deur Investum gely is (10)

1.2.3 Gebruik die AGTERGRONDINLIGTING en die INLIGTING MET BETREKKING TOT DIE AUDITING PROFESSION ACT:

Noem vyf (5) van die moontlike individuele kriteria waarmee Lindani Ntuli tevrede moet wees met betrekking tot haar pligte voordat sy 'n ongekwalifiseerde (ongemodifiseerde) mening kan uitspreek en kom tot 'n gevolgtrekking deur te motiveer of daar wel aan hierdie kriteria voldoen is, al dan nie (Veronderstel vir hierdie doel dat 'n rapporteerbare onreëlmatigheid nie bestaan nie en moenie die voorbeeld hieronder as deel van u antwoord insluit nie)

VERLANG (VERVOLG)

Punte

U oplossing vir 1 2 3 moet in die volgende tabelformaat aangebied word

Kriteria (1 punt elk)	Motivering of daar aan die kriteria voldoen, is al dan nie (1 punt elk)
Voorbeeld Die ouditeur moes tevrede gewees het met die billikheid van die finansiële state	Voorbeeld: Mnr Hooper stem nie met Lindani Ntuli saam oor die toepassing van bepaalde beginsels van finansiële rekeningkunde nie, en weens die brand is daar onsekerheid oor die volledigheid van die rekords

(10)

Gevolgtrekking

(1)

1.3 Gebruik die AGTERGRONDINLIGTING en INLIGTING MET BETREKKING TOT DIE BELEGGINGS GEHOU DEUR DIREKTEURE VAN KARIMANA:

- 1 3 1** Identifiseer die bedrogrisikofaktore wat by **Karimana** aanwesig is en beskryf vir elke bedrogrisikofaktor hoe bestuur die finansiële inligting in die finansiële jaarstate (FJS) kon wanvoorgestel het

U moet u antwoord in die volgende tabelformaat aanbied

Geïdentifiseerde bedrogrisiko-faktor	Indien hierdie risiko's aanwesig is, kon bestuur die finansiële inligting in die FJS soos volg wanvoorgestel het
1½ punt elk	1½ punt elk

(12)

Kommunikasievaardighede

(1)

- 1.3.2** In die lig van mev April se plan om **Panama** se kontantvloei-situasie te verbeter deur geld by die Suid-Afrikaanse Inkomstediens (SAID) te "leen", bespreek of Panama en/of mev April bedrog gepleeg het, en, tweedens, of mev April se optrede op bedrieglike verslagdoening neerkom

(6)

1.4 Gebruik die INLIGTING MET BETREKKING TOT DIE BELEGGINGS GEHOU DEUR DIREKTEURE VAN KARIMANA:

- 1 4 1** Bespreek en gee redes, of Panama, die maatskappy waarin mnr Hooper aandele besit, ingevolge die Maatskappywet en die Maatskappyregulasies **geoudit** of **onafhanklik nagegaan** moet word vir die jaar geëindig 28 Februarie 2013

(8)

[BLAAI OM]

VERLANG (VERVOLG)

Punte

- 1.4.2** Bespreek enige **bekommernisse** wat u het met betrekking tot die optrede van mnr Hooper, mev April en mnr Zuma in hul hoedanigheid as direkteure van Panama en New World Electronics ingevolge die Maatskappywet onder die opskrifte wat hieronder aangedui word (Moenie 'n bespreking van roekelose handel dryf by u antwoord insluit nie en bespreek **slegs** die gevalle waar die Maatskappywet moontlik oortree is)

Standaarde van direkteure se gedrag	(12)
Aanspreeklikheid van direkteure en voorgeskrewe beamptes	(3)
Finansiele bystand aan direkteur	(9)

Kommunikasievaardighede (1)